

Opinia ekspertów Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego dotycząca stosowania preparatów VITRUM D3 i VITRUM D3 forte w położnictwie i ginekologii

Statement of the Polish Gynecological Society Expert Group concerning application of VITRUM D3 and VITRUM D3 forte in obstetrics and gynecology

Dorota Bomba-Opoń¹, Agata Karowicz-Bilińska², Piotr Laudański³, Robert Z. Spaczyński⁴

¹Warszawski Uniwersytet Medyczny

²Uniwersytet Medyczny w Łodzi

³Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

⁴Uniwersytet Medyczny w Poznaniu

VITRUM D3 i VITRUM D3 forte zostały wprowadzone do obrotu w Polsce jako dietetyczne środki spożywcze specjalnego przeznaczenia medycznego w 2012 roku. Obydwa preparaty są produkowane przez amerykańską firmę Unipharm Inc. w Stanach Zjednoczonych zgodnie z zasadami Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP, *good manufacturing practice*), w fabrykach kontrolowanych przez *Food and Drug Administration* (FDA). Miękkie kapsułki zawierają cholekalcyferol w dawce 25 µg, co stanowi 1000 j.m. (VITRUM D3), lub 50 µg, co stanowi 2000 j.m. (VITRUM D3 forte). Zawarty w preparatach cholekalcyferol jest naturalnym składnikiem pozyskiwanym z lanoliny z wełny owiec hodowanych w Szwajcarii. W celu uzyskania maksymalnej wchłanianiałości w preparatach VITRUM witamina D3 rozpuszczona jest w oleju z krokosza barwierskiego, posiadającego korzystny profil kwasów tłuszczowych. Zapewnia to także możliwość stosowania preparatu niezależnie od posiłku. Całkowite wypełnienie kapsulek przez olej gwarantuje dłuższą trwałość i aktywność biologiczną produktu.

Badania epidemiologiczne przeprowadzone w grupie prawie 4500 kobiet w Polsce pokazały, że blisko 70% badanych charakteryzuje się niedoborem witaminy D, definiowanym jako stężenie 25(OH)D < 20 ng/ml. Ze względu na plejotropowe działanie tej witaminy może to mieć szczególne znaczenie w rozrodczym okresie życia kobiety.

Witamina D odgrywa niezmiernie istotną rolę w ciąży, gdyż reguluje transkrypcję genów odpowiedzialnych za procesy implantacji, inwazję trofoblastu oraz angiogenezę. Wskazuje się na zależność pomiędzy poziomem niedoboru witaminy D a występowaniem powikłań ciąży oraz zaburzeniami rozwoju płodu. Zwraca się również uwagę na związek pomiędzy odpowiednim stężeniem witaminy D w okresie płodowym i wczesnego dzieciństwa a długofalowym programowaniem zdrowia człowieka. Kobiety ciężarne przyjmujące codziennie preparaty witaminy D mają istotnie wyższe stężenie tej witaminy w osoczu w stosunku do przyjmujących placebo lub nie stosujących suplementacji. Suplementacja witaminy D zmniejsza ryzyko wystąpienia stanu przedrzucawkowego oraz porodu przedwczesnego. Obecnie suplementowanie witaminy D w ciąży uważane jest za bezpieczną profilaktykę powikłań ciąży oraz okresu noworodkowego.

Pomimo braku na dzień dzisiejszy jednoznacznych dowodów naukowych opartych na wynikach dużych randomizowanych badań klinicznych, udowadniających, że suplementacja witaminą D może obniżyć częstość zachorowania na endometriozę, mięśniaki macicy oraz zespół policystycznych jajników (PCOS, *polycystic ovary syndrome*), istnieją badania wskazujące na antyproliferacyjne, immunomodulujące oraz przeciwzapalne właściwości witaminy D *in vitro* i *in vivo*. W badaniach kohortowych i kliniczno-kontrolnych wykazano, że niedobór witaminy D

może stanowić czynnik ryzyka rozwoju endometriozy, mięśniaków macicy, zaburzeń metabolicznych w zespole PCOS, niepłodności oraz obniżenia rezerwy jajnikowej. Ze względu na znaczną częstość występowania niedoboru witaminy D w populacji kobiet w wieku reprodukcyjnym oraz dostępność suplementacji witaminy D można rozważyć oznaczanie stężeń witaminy D w surowicy krwi w celu następowego wyrównania jej niedoborów.

Zgodnie z wytycznymi dla Europy Środkowej z 2013 roku rekomenduje się suplementowanie wi-

taminy D3 w populacji zdrowych kobiet w wieku rozrodczym w dawkach 800–2000 j.m. od września do kwietnia lub przez cały rok, jeśli w okresie letnim nie ma zapewnionej odpowiedniej skórnej syntezy. U kobiet ciężarnych podczas całej ciąży zaleca się dawki od 1500 do 2000 j.m.

VITRUM D3 oraz VITRUM D3 forte są rekomendowane przez Polskie Towarzystwo Ginekologiczne do stosowania w suplementacji witaminy D3 w położnictwie i ginekologii.